Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

21.2.2019 Lausunto
Ympäristöministeriö
Maarit Loiskekoski, neuvotteleva virkamies

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle 21.2.2019

Asia: **E 115/2018 vp Valtioneuvoston selvitys: Euroopan metsiä koskevan oikeudellisesti sitovan sopimuksen neuvotteluiden uudelleenkäynnistäminen**

Esitämme lausuntonamme eduskunnan ympäristövaliokunnalle E 115/2018 vp Valtioneuvoston selvitys: Euroopan metsiä koskevan oikeudellisesti sitovan sopimuksen neuvotteluiden uudelleenkäynnistäminen seuraavaa.

Euroopan metsäsopimusneuvottelut aloitettiin vuonna 2012. Kaksivuotisen neuvotteluprosessin aikana neuvottelukomitea kokoontui kuusi kertaa. Neuvottelutekstiluonnos sovittiin varsin pitkälle johdannon, periaatteiden ja substanssiartiklojen osalta. Kiistakysymyksiksi muodostuivat pääasiassa sopimuksen institutionaalinen kehys ja sopimuksen hallinnointi. Maat eivät pystyneet sopimaan siitä, vietäisiinkö sopimus Euroopan talouskomission (UNECE) vai YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) alle ja kumpi järjestö olisi päävastuussa sihteeristöpalveluista. EU, Norja, Turkki ja muutama muu maa kannattivat FAO:a, kun taas Venäjän ja Sveitsin johdolla useat itäisen Euroopan ja Keski-Aasian maat olivat UNECE:n kannalla. Vuonna 2014 käytiin vielä epävirallisia konsultaatioita maiden välillä mm. Espanjan, Slovakian ja Itävallan johdolla, mutta nekin päättyivät tuloksettomina.

Kiinnostus metsäsopimustakohtaan on kuitenkin ollut olemassa neuvottelujen jälkeenkin. Monet maat näkevät laillisesti sitovan sopimuksen eduksi mm., että laillistamalla metsien kestävän hoidon ja käytön käsite saataisiin puitteet käsitellä metsiin liittyviä asioita kokonaisvaltaisesti, kun niitä nyt on käsitelty monissa eri politiikkayhteyksissä (ilmasto, energia, biodiversiteetti). Sopimuksen nähdään lisäävän ennustettavuutta ja läpinäkyvyyttä metsiä koskevissa tavoitteissa, halukkuutta investoida metsäsektorille ja maiden välistä yhteistyötä koko Euroopan tasolla. Jos metsäsopimusneuvottelujen uudelleen käynnistämistä koskeva ministeripäätös tulee hyväksytyksi, neuvottelut käynnistyisivät vielä tämän vuoden kuluessa.

Olemassa olevan neuvottelutekstiluonnoksen johdanto-osa ja alkupään artiklat 1-11 eli varsinaiset substanssiin liittyvät asiat on saatu alustavasti sovituksi (merkintä agreed ad ref.). Pääosa yleisistä metsiä ja metsätaloutta koskevista sitoumuksista noudattaa FOREST EUROPE –prosessissa muotoillun yleiseurooppalaisen metsien kestävän hoidon ja käytön kriteerin aihepiirejä. Tällä menettelyllä on pyritty varmistamaan, että sopimus kattaisi tasapuolisesti metsien kestävän hoidon ja käytön taloudellisen, ekologisen, sosiaalisen ja kulttuurisen ulottuvuuden. Osapuolet sitoutuvat lainsäädännöllisillä, hallinnollisilla tai muilla politiikan keinoilla edistämään kunkin artiklan alla määriteltyjä toimenpiteitä. Ne noudattavat pitkälti FOREST EUROPE –prosessin päätöslauselmien sisältöä.

Sopimusluonnos tulee kuitenkin päivittää vastaamaan nykyistä metsäpolitiikan toimintaympäristöä. Nykyiseen tekstiin tulee päivittää viitteet mm. Pariisin ilmastosopimukseen, Agenda 2030 ja sen kestävän kehityksen tavoitteisiin sekä YK:n metsiä koskevaan strategiseen suunnitelmaan, jotta sopimus voisi omalta osaltaan tukea näiden tavoitteiden saavuttamista.

Kaiken kaikkiaan sopimus ei tuo juurikaan uusia velvoitteita Suomea ajatellen. Siinä ei ole myöskään määritelty aikatauluja toimenpiteiden toteutumiselle. Sopimuksen tarkemmat seurantaa koskevat ohjeet jäänevät ensimmäisen osapuolikokouksen päätettäviksi. Suurin lisäarvo tulisi siitä, että mahdollisimman moni Euroopan maan liittyy sopimukseen. Lisäksi sopimuksesta on näillä näkymillä tulossa YK-sopimus, mikä voisi omalta osaltaan tukea pyrkimystä kohti maailmanlaajuista metsäsopimusta. Se voisi toimia alueellisena mallina muille maanosille vastaavien sopimusten laatimiseksi.